

Türk Yönetim/Örgüt Yazınında Örgüt Kuramı Çalışma Alanı: 2002-2013 Yılları Arası Bir Değerlendirme¹

Organization Theory Field in Turkish Management/Organization Literature: An Analysis of The Postgraduate Theses in The Period Between 2002-2013

Akansel YALÇINKAYA², Yücel TÜRKER³

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'deki örgüt kuramı çalışma alanının evrimini 2002-2013 yılları arasında yazılan ve YÖK Tez Veritabanı'nda yer alan lisansüstü tezler üzerinden incelemektedir. YÖK Tez Veritabanı'nda yer alan 2002-2013 yılları arasındaki örgüt kuramları ile ilgili lisansüstü tezler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma bulguları, örgüt kuramları ile ilgili lisansüstü çalışmaların diğer yıllara nazaran en fazla 2007 yılına ait olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, lisansüstü tezler içerisinde doktora tezlerinin çoğunlukta ve lisansüstü tezlerde yeni kurumsal kuramın hâkim örgüt kuramı olduğu söylenebilir. Son olarak, incelenen dönemdeki lisansüstü tezlerin çoğunluğunun görgül olduğu ve görgül çalışmalar da genellikle veri toplama aracı olarak anketin kullanıldığı nicel araştırmalardır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye'de Örgüt Kuramı Alanı, Örgüt Kuramları, Türk Yönetim Yazını

ABSTRACT

This study investigates the evolution of organizational theory in Turkey through the postgraduate theses at CoHE Thesis Database between 2002-2013. The organization theory theses in the CoHE Thesis Database from 2002 to 2013 analyze with content analysis. Research results show that, the most theses found in 2007 then the other years. In addition, the PhD theses are more than the master theses and the new institutional theory is the most dominant organization theory in the theses. Finally, the majority of the theses depend on the empirical and quantitative methods with the most using of questionnaire.

Keywords: Organizational Theory Field in Turkey, Organizational Theories, Turkish Management Literature

1. GİRİŞ

Örgüt kuramları alanında çalışan araştırmacılar, örgütlerin davranışlarını örgüt, örgütler arası ve örgüt-üstü analiz düzeylerinde araştırarak; hayatımızın her alanında yer alan örgütleri anlamamıza yardımcı olmaktadır. Üsdiken ve Leblebici (2001), örgüt kuramının doğuşu ve gelişimini dört evrede incelemişlerdir. İlk evre 1800'lerin sonlarından 1950'lerin başlarına kadar olan dönemi kapsamaktadır ve örgüt kuramı alanının henüz net olarak oluşmadığı dönemde örgütler ve yönetim üzerine yapılan çalışmalardan oluşmaktadır. 1950'lerin başından 1970'lerin sonuna kadar olan evre ise, yazarlar tarafından ikinci evre olarak tanımlanmakta ve

kuramın sınırlarının belirlenmesine ve koşul bağımlılık kuramının ortaya çıkışı ve gelişimine odaklanmaktadır. Üçüncü evre (1970'lerin sonundan 1990'ların sonuna kadar) kuramlardaki çeşitlenmeyi, son evre (1990'ların sonundan günümüze kadar) ise çeşitlenmeyle birlikte kuramların bütünleştirilmesi çabasını kapsamına almaktadır.

Bu çalışmada, örgüt kuramı alanının ülkemizdeki gelişim seyri, 2002-2013 yılları ara kesitindeki lisansüstü çalışmalar bağlamında ele alınmıştır. Bu bağlamda, söz konusu zaman aralığında örgüt kuramı alanında üretilmiş olan lisansüstü çalışmalar belirli boyutlara göre içerik analizine tabi tutulmuştur. Söz konusu bu analiz çerçevesinde lisansüstü tezlerin

¹Bu çalışma İstanbul Şehir Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi tarafından 7-8 Şubat 2014 tarihleri arasında düzenlenen 5. Örgüt Kuramı Çalıştayı'nda sunulan aynı adlı bildirinin geliştirilmiş ve güncellenmiş halidir. Editörümüz ile kapsamlı düzeltme ve değişiklik önerileri için iki hakemimize çok teşekkür ederiz. Çalışmanın ortaya çıkması noktasında bizi cesaretlendiren, görüş ve önerileri ile bizi yönlendiren Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nden Umut Koç hocamız ile çalıştayda görüş, öneri ve değerlendirmelerini sunarak katkı veren tartışmacımız Akdeniz Üniversitesi'nden Janset Özen Aytemur hocamıza kalmış olabilecek muhtemel hataların bize ait olduğunu belirtmek suretiyle teşekkürlerimizi sunarız.

²Araş. Gör., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, akansel.yalcinkaya@medeniyet.edu.tr

³Araş. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, yturker@ogu.edu.tr

yılı, türü, hangi örgüt kuramını incelediği, bu kuramları incelerken spesifik olarak belirli bir konuya odaklanıp odaklanmadığı ve yöntemsel olarak nasıl bir seyir izlediği belirlenmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte, lisansüstü düzeyde örgüt kuramları alanında üniversitelerin üretim yoğunluğu da incelenmiş ve sonuçlar raporlanmıştır.

2. YÖNETİM/ÖRGÜT ALANINDA İÇEBAKIŞ GEREKLİLİĞİ

Üsdiken ve Pasadeos (1993), gerek evrensel düzeyde gerekse bir ülkede bir bilim dalıyla ilgili belirli zaman aralıklarıyla yapılacak bir durum tespitinin yararlı olabileceğini belirterek; bu yolla sağlanacak bilginin, o bilim dalının zaman içinde gösterdiği gelişmeyi ve egemen olan eğilimleri anlamak, var olan sorunları ortaya çıkarmak ve bunları gidermek için yapılabileceklerin tartışıldığı bir ortam sağlayacağını ifade etmektedir (s.73). Benligiray (2009) ise, belirli dönemlere ilişkin geriye dönük değerlendirmelerin yapılmasının, o ana kadar yapılanları ortaya koyduğu gibi, gelecekte yapılması gerekenlere de ışık tutabileceğini vurgulamaktadır (s. 196). Yine benzer şekilde, Erdemir (2009) de, birçok alanda olduğu gibi Türkiye’de yönetim/örgüt alanının gelişiminde de alanın kendisine yönelik bir içebakışın gerekliliğinin yadsınamayacağını; bu içebakışın belli aralıklarla yerine getirilmesinin, alana yönelik beklentileri ve katkıları gündemde tutacak, nitelikli ve yerel bağlamla barışık çalışmalara ışık tutacağını ifade etmektedir (s.7).

Bu noktada, bir alandaki geçmişe yönelik periyodik değerlendirmelerin Erdemir (2009)’in vurgulamış olduğu nitelikli ve özellikle de yerel bağlamla barışık çalışmaları doğurabilme potansiyeli dikkate değerdir. Zira özellikle son yıllarda yönetim ve örgüt alanının nitelikli gelişimi ve bilgi üretimi açısından özgün araştırmaların ancak bağlamı analize katabileceği ile ilgili uyarılar gelmektedir (Tsui, 2004; Tsui, 2007). Buradan hareketle, genellikle ithalci ve aktarmaya dayalı bilim anlayışı ile karakterize edilen yerli örgütler ve yönetim yazınının (Üsdiken, 1996; Üsdiken ve Çetin, 1999; Üsdiken ve Wasti, 2009); söz konusu bu noktadan, nitelikli ve yerel bağlamı da dikkate alan özgün araştırma geleneğinin hâkim olduğu bir noktaya ulaşabilmesinde, geçmişe yönelik sistematik ve periyodik değerlendirmeler yapmanın önemi ve gereği ortaya çıkmaktadır.

Buna ek olarak, söz konusu içebakış ve değerlendirmelerin kapsamın ne olacağı da ayrı

bir husustur. Bir alandaki gelişimi ve geleceğe yönelik nitelikli beklentileri sorgulama açısından kitap, makale, bildiri veya lisansüstü çalışmalar incelemeye konu olmaktadır. Söz konusu bu gruptan, kitaplar ve makaleler diğerlerine göre, bir alandaki görece daha tecrübeli araştırmacıların ürünü olarak ele alınabilirken; bildiriler ve özellikle lisansüstü çalışmalar ise akademik kariyerlerinin görece daha başında olan araştırmacıların ürünleridirler. Bahse konu olan tecrübe farkı ve bu süreç sonucunda elde edilecek kazanımlar bağlamında, bir alanda gerçekleştirilen lisansüstü çalışmaların da, söz konusu bu alanda üretilen makaleler ve bildiriler kadar önemli ve araştırılmaya değer olduğu söylenebilir (Benligiray, 2009, s.196).

3. İLGİLİ YAZIN: TÜRK YÖNETİM/ÖRGÜT YAZININDA ÖRGÜT KURAMI ÇALIŞMA ALANI

Kuzey Amerika ve Avrupa’da üretilen yönetim uygulamalarını (Özen, 2002a; Özen, 2002b; Özen, 2009; Özen, 2010; Erçek, 2004; Erçek, 2006; Erçek ve Say, 2008) ve örgüt kuramlarını ithal edici (Üsdiken, 1996; Üsdiken ve Çetin, 1999; Üsdiken ve Wasti, 2009) konumda ve gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye’de, bu alanda nelerin yapıldığı çoğunlukla araştırılmaya değer bulunmuş ve görgül incelemelere de konu olmuştur. (Özcan, 2012; Alakavuklar, 2010; Alakavuklar ve Parker, 2011; Özen, 2004; Taysir, 2014; Duygulu ve Bağcı, 2008; Yozgat ve Kartaltepe, 2009; Gürol vd. 2004). Duygulu ve Bağcı (2008), ülkemizdeki fakülte dergilerinde örgüt kuramları ile ilgili yayınlanmış makaleleri incelemişler; sonuç olarak sadece 7 çalışmaya ulaşabilmişlerdir. Diğer yandan, Gürol vd. 2004 yılında gerçekleştirmiş oldukları çalışmada, 50 kişilik bir örneklem üzerinden yaptıkları araştırmalarının sonucuna göre, kurumsal kuram Türkiye’de 2004 yılı itibarıyla açık sistem yaklaşımı ile birlikte en çok çalışılan makro örgüt kuramı durumundadır (Gürol vd., 2004).

Dikkate değer bir şekilde, söz konusu bu çalışmalar içinde Üsdiken vd.’nin yapmış oldukları çalışmalar (Üsdiken, 1996; Üsdiken ve Erden, 2001; Üsdiken ve Erden, 2002; Üsdiken ve Wasti, 2009; Üsdiken ve Çetin, 1999; Üsdiken vd., 1998) 1950’li yıllardan 2000’lerin başına değin Türkiye’de örgüt çalışmalarının nasıl bir seyir izlediğinin anlaşılmasına katkıda bulunmuştur. Bu bağlamda, son on yıllık dönemde Türkiye kaynaklı örgüt kuramları yazının araştırılması kanımızca önem arz etmektedir.

Son on yıllık dönemde Türkiye kaynaklı örgüt kuramı alanında, önemli gelişme ve katkılar göze çarpmaktadır. Bu on yıllık döneme özgü gelişmeler, örgüt kuramları alanında derleme 3 kitabın (Sargut ve Özen, 2007; Sözen ve Basım, 2012; Taşcı ve Erdemir, 2013) yayınlanması, bu alanda kurumsallaşan bir etkinlik olan Örgüt Kuramı Çalıştayları⁴, bu süre zarfında belirli aralıklarla yapılan Yönetim Organizasyon Yaz Seminerleri'nde (YOYSEM)⁵ örgüt kuramlarının bir oturum olarak belirlenmesi ve Ulusal Yönetim ve Organizasyon kongrelerinde bu alanda sunulan bildirilerdeki artış (Sargut ve Özen, 2007, s.11) şeklinde ifade edilebilir. Örgüt kuramı alanındaki çalışmaların arttığı ve alanın böylesi bir çalışmayı anlamlı/gerekli kılacak olgunluğa ulaşmaya başladığı söylenebilir. Çalışma, sözü edilen gelişmeler doğrultusunda, Türkiye kaynaklı örgüt kuramı çalışmalarının son 10 yılda ne doğrultuda ilerlediğini göstermesi açısından alana katkı yapmayı hedeflemektedir.

Çalışmada, örgüt çalışmaları alanında başat konuma sahip yeni kurumsal kuram; örgütsel ekoloji, kaynak bağımlılığı, işlem maliyeti, vekalet ve koşul bağımlılık kuramları ile postmodern ve eleştirel yönetim çalışmaları ile ilgili Türkiye kaynaklı lisansüstü tezlerde nelerin araştırıldığı, içerik analizi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Alanda yapılan çalışmaların hangi kuramlara ve kuramların alt konularına göre dağıldığı ve çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemi (veri toplama teknikleri, kavramsal-görgül, nicel-nitel-karma, boylamsal-kesitsel) belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sayede ülkemizde örgüt kuramı alanının yönetsel açıdan da ne durum olduğunu saptayarak; yazına katkı yapılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, 2002-2013 yılları arasında örgüt kuramı alanındaki lisansüstü tezler çalışma kapsamına dâhil edilmiştir.

4. AMAÇ VE KAPSAM

Çalışmanın amacı, 2002-2013 yılları arasında örgüt kuramları alanında yapılan çalışmaları belirli kategoriler dâhilinde sınıflandırmak ve söz konusu bu yıllar arasındaki örgüt kuramı yazınının özelliklerini belirlemektir. Çalışmanın yıl aralığı belirlenirken, Ulusal Yönetim Organizasyon Kongrelerinde örgüt kuramı değerlendirme kurulunun 2002 yılında

oluşturulması (Özen ve Kalemci, 2009, s.98; Sarvan, 2002; Gölbaşı, 2010, s.463) dikkate alınmış ve yazın incelemesi sonucu Üsdiken ve arkadaşları tarafından yapılan son çalışmanın 2002 tarihli olması göz önünde bulundurulmuştur. Bu doğrultuda, bu seçimde, konu ile ilgili en önemli ve odak akademik etkinlik olan Örgüt Kuramı Çalıştayları ve benzer açıdan önemli bir etkinlik olan Yönetim Organizasyon Yaz Seminerleri'nin (YOYSEM) bu yıllar arasında başlamış olması da etkili olmuştur.

Araştırmacılar tarafından belirlenen anahtar sözcükler yardımıyla YÖK Tez Veritabanı'nda belirtilen yıllar arasında örgüt kuramı ile ilgili tam metin tezler taranarak, çalışma kapsamına dâhil edilmiştir. Tezlerin belirlenmesi esnasında kullanılan anahtar sözcükler; koşul-bağımlılık kuramı/yaklaşımı/teorisi, durumsallık kuramı/teorisi/yaklaşımı, kaynak bağımlılığı kuramı/yaklaşımı/teorisi, örgütsel ekoloji kuramı/yaklaşımı/teorisi, popülasyon ekolojisi kuramı/yaklaşımı/teorisi, (yeni) kurumsal kuram/yaklaşım/teori, işlem maliyeti kuramı/yaklaşımı/teorisi, postmodern örgüt kuramı/yaklaşımı/teorisi ve vekalet kuramı/yaklaşımı/teorisi ile eleştirel yönetim/eleştirel yönetim çalışmaları şeklinde belirlenmiş ve bu anahtar sözcüklerle YÖK Tez Veri Tabanı'nın tez adı ve konu dizini adlı bölümlerinde taramalar yapılmıştır. Bununla birlikte veri kaybını en aza indirmek için o güne değin gerçekleştirilmiş olan Örgüt Kuramları Çalıştaylarının Bilim Kurulu üyeleri, tartışmacıları ve yazarları ile Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresindeki Örgüt Kuramı Bilim Kurulu üyelerinin isimleri ile YÖK Tez Veri Tabanı'ndaki yazar ve/veya danışman adı kısmından da taramalar yapılmıştır. Bu kapsamda, içerik analizi için öncelikle YÖK Tez Veri Tabanı'nda tam metnine ulaşılmasına izin verilen tezlere ulaşılmıştır. Tam metnine ulaşamayan tezlerin yazarlarıyla iletişime geçilip tezin tam metni ya da içerik analizinde cevaplanmaya çalışılan boyutlara ilişkin bilgiler elde edilmiştir. Yazarlarına ulaşamayan tezler için ise, ilgili tezlerin danışmanlarıyla irtibata geçilmiş ya da bu tezlerden üretilen bildiri ve makale olup olmadığı araştırılmıştır. Analize konu tezlerin özet kısımlarında, çalışma kapsamında incelenen kategorilere ilişkin çoğunlukla yeterli ve detaylı bilgi bulunmadığından dolayı, böyle bir süreç izlenmiştir. Sonuç olarak, içerik analizine uygun 93 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Araştırmada, veri setinde yer alan

⁴Örgüt kuramı alanında kavramsal, yönetsel ve görgül sorunlar hakkında bilgi paylaşımını artırmak ve Türkiye'deki yönetsel ve örgütsel sorunları, farklı kuramsal ve yönetsel bakış açıları ile inceleyen araştırmaların geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla ilki 2010 yılında Başkent Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiş olan ve halen gerçekleştirilmeye devam eden bir bilimsel etkinliklerdir.

⁵İlki, Akdeniz Üniversitesi tarafından 2005 yılında düzenlenen YOYSEM, mevcut doktora programlarının eksikliklerini gidermek, katılımcıların farklı çalışma ve yaklaşımları tanımlarını sağlamak amacıyla alanın bilimsel çalışmalarıyla yetkinlik kazanmış mensupları ile Yönetim ve Organizasyon (Y/O) alanında çalışan genç akademisyenleri bir araya getiren bir bilimsel toplantıdır (Gölbaşı, 2014, s.97).

lisansüstü çalışmaların veri tabanında tam ve doğru olarak kayıtlı olduğu; yıl, tür, üniversite, enstitü ve anabilim dalı bilgilerinin de hatasız şekilde girildiği varsayılmıştır. Bu bağlamda, lisansüstü çalışmaların, yıl, tür, üniversite, enstitü ve anabilim dalı gibi bilgilerinin doğru olarak girilmiş olduğu araştırmanın varsayımidir.

5. YÖNTEM

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için söz konusu 93 lisansüstü teze içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizinde kullanılan boyutlar; tezin yılı, türü, incelediği örgüt kuramı, kuramın alt boyutu, çalışmanın görgül mü yoksa kavramsal mı olduğu, çalışmada izlenen yöntem, veri toplama yöntemi, araştırmanın zaman aralığı (kesitsel-boylamsal) ve tezin üretildiği üniversite şeklinde belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan boyutların belirlenmesinde Özen (2000), Üsdiken ve Wasti (2002), Şahin ve Koç (2009) ve Sayılar (2005)'dan yararlanılmıştır. İçerik analizinde, söz konusu tezler iki araştırmacı tarafından bağımsız şekilde kodlanmış ve daha sonra bir araya

gelinerek uyuma oranlarına bakılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki güvenilirliği hesaplamak amacıyla Scoot Pi değeri hesaplanmıştır. İncelenen 9 boyut üzerinden şansa dayalı uyuma yüzdesi %83,14 olarak elde edilmiştir. Bu değer kabul edilen %75'in üzerindedir (Wimmer ve Dominick, 2003).

İçerik analizi yöntemi, bilindiği üzere konu ile alakalı metinlerin detaylı bir şekilde incelenmesine olanak sağlayan bir yöntem olma özelliğini taşımaktadır. Bu yöntem ile çalışmada kapsamında incelenen lisansüstü tezler, ele alınan boyutlar çerçevesinde ayrıntılı bir şekilde ele alınmış ve analiz edilmiştir. Söz konusu bu boyutlara istinaden yapılan içerik analizinde, analiz birimini lisansüstü tez çalışmaları oluşturmaktadır.

6. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmanın bulguları içerik analizi kapsamında incelenen boyutlar bağlamında sırasıyla ifade edilecektir.

6.1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 1: Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

	Yüksek Lisans	Doktora	TOPLAM
2002	2	3	5
2003	1	1	2
2004	3	3	6
2005	2	3	5
2006	2	2	4
2007	5	6	11
2008	8	3	11
2009	3	5	8
2010	5	5	10
2011	9	6	15
2012	7	5	12
2013	0	4	4
TOPLAM	47	46	93

Tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, 2007 yılında önceki yıllara nazaran bir sıçrama olduğu gözlenmektedir. Tablonun geneline bakıldığında, 2008 yılı hariç diğer tüm yıllarda yazılan doktora tezleri sayısının yüksek lisans tez sayısından fazla ya da yüksek lisans tez sayısına eşit olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, 2007 yılından itibaren bu alanda

yazılan tezlerde önceki yıllara nazaran gözle görülür bir artış olması, örgüt kuramları alanındaki ilk Türkçe kitabın 2007 yılında basılması (Sargut ve Özen, 2007) ve daha önce de vurgu yapılan Yönetim Organizasyon Yaz Seminerleri'nin iki kez düzenlenmesi gibi faktörlere ve bu faktörlerin alanda yaratmış olduğu birikmiş etkiye bağlanabilir. Ayrıca 2007 de başlayan

bu artışın 2010 ve sonrasında da devam etmesinde Örgüt Kuramı Çalıştayları'nın bir payı olduğu düşünülebilir. Son olarak, 2013 yılında yalnızca dört teze ulaşılması 2013 yılında yazılan tezlerin henüz YÖK Tez Veritabanı'na yüklenmemiş ve iletişime geçilen araştırmacılardan tezlerin temin edilememiş olmasıyla açıklanabilir. Bunun yanında lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımına bakıldığında, beklendiği gibi doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerinden sayıca fazla olduğu görülmektedir. Bu durum, örgüt kuramı derslerinin daha çok doktora programlarında ve daha yoğun şekilde verilmesine

ve örgüt kuramlarının daha çok doktora düzeyinde çalışılabileceğine ilişkin zımni kabule bağlanabilir. Diğer bir açıdan öne sürülen bu savların doğruluk payı veya etkileri herhangi bir çalışmada araştırılmamış olup yapılacak araştırmalar neticesinde tam olarak ne gibi bir etkilerinin olduğu ortaya çıkarılabilir. Söz konusu bu etkilerin araştırılmamış olması ileri sürülen faktörlerin örgüt kuramları alanına hiçbir katkısının olmadığı anlamına da gelmemektedir.

6.2. Tezlerdeki Örgüt Kuramlarının Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 2: Tezlerdeki Örgüt Kuramlarının Yıllara Göre Dağılımı

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Koşul-Bağımlılık Kuramı	1			1	1	1			1	5	1		11
Kaynak Bağımlılığı Kuramı				1		1		2	2	4	1		11
Örgütsel Ekoloji Kuramı				1	1	2			2	1		2	9
Yeni Kurumsal Kuram	2		4	1	2	6	5	6	4	4	6	3	43
Örgütsel İktisat Kuramı	2	1		2		2	6		2	4	3		22
Postmodern Örgüt Kuramı		1	2						1				4
Eleştirel Yönetim Çalışmaları						1				1	1		3
TOPLAM	5	2	6	6	4	13	11	8	12	19	12	5	103⁶

Tablo 2 incelendiğinde yeni kurumsal kuram ile ilgili tezlerin diğer örgüt kuramları ile ilgili tezlere nazaran sayıca fazla olduğu gözlenmektedir. Bu bulgu, hem yerli (Tayşir, 2014) hem de yabancı yazında yapılmış çalışmalar ile de paralellik arz etmektedir. Davis, 2005 yılında Academy of Management Kongresi'nin *Organization and Management Theory (OMT)* adlı alt bölümüne bildiri gönderen yazarlardan bildirilerini belirlenen 39 anahtar kelimedenden 3'ünü seçerek sınıflandırmalarını istemiştir. Sonuç olarak, gönderilen 429 bildirinin dörtte birinin yeni kurumsal kuram altında toplandığı belirlenmiştir (Davis, 2006; Davis, 2010; Walsh vd., 2006; Haveman ve David, 2008). Yine benzer şekilde, Michael Hendron, 2004

yılında Yönetim Akademisi'nin yıllık toplantısında, Örgüt/Yönetim Kuramı alt gurubuna önerilen bildiriler üzerine yaptığı analizde, 40 farklı konuda gönderilen 1075 bildiri içinde 92 (%8.5) bildiri ile kurumsal kuramın en çok çalışılan kuram olduğunu göstermektedir (Özen, 2007, s.238). Daha güncel bir çalışmada, örgüt kuramı alanındaki 6 akademik dergi (AMR, AMJ, ASQ, JMS, Org. Sci ve Org. Std.) ile 3 uygulamacı dergide (HBR, CMR ve SMR) 1980-2007 yılları arasındaki yeni kurumsal kuram ile ilgili makaleler incelenmiş; özellikle 1990 yılından sonra önemli bir artış olduğu ve 2007 yılına gelindiğinde kurumsal kuram ile ilgili makalelerin toplam içinde %14'lük bir paya sahip olduğu bulgulanmıştır (David

⁶Aynı tez içinde, birden çok örgüt kuramı kullanıldığında araştırmacılar tarafından her kuram ayrı şekilde ele alınıp; sayısal olarak toplam değere ulaşılmıştır.

ve Bitektine, 2008, s.161). Bu doğrultudaki görüşler kurumsal kuram ile ilgili değerlendirmelerde de kendine sıkça yer bulmakta (Lounsbury, 2013; Suddaby, 2010; Greenwood vd., 2008, s.2) ve hatta kurumsal yaklaşımın da kurumsallaştığı dile getirilmektedir (Tolbert ve Zucker, 1999, s.169). Öte yandan, diğer örgüt kuramları için değerlendirme yapmak gerekirse, Türkiye’de örgütler ve yönetim yazınının, örgüt kuramı alanında 1980’li yıllardan sonra yaşanan kurumsal çeşitlenmeyi izlemediği söylenmektedir (Üsdiken ve Pasadeos, 1993; Özen, 2007, s.319). Tablo 2’den de görülebileceği üzere kaynak bağımlılığı kuramına olan ilginin yeterince olmasa da görece arttığı söylenebilir. Bu artış

sevindiricidir, zira Üsdiken (2007, s.132), Türkiye’deki şirketlerin yaptıklarının incelenmesinin kaynak bağımlılığı yaklaşımına katkı yapabileceğini ifade etmektedir. Bununla birlikte, özellikle daha önceki çalışmalarda da vurgulanan (Özcan, 2012; Alakavuklar, 2010; Alakavuklar ve Parker, 2011) eleştirel ve postmodern bakış açılarının Türkiye’deki yönetim ve organizasyon araştırmalarında kendine fazlaca yer bulamadığı tespitini, incelenen 93 çalışmanın yalnızca 7’sinin eleştirel ve postmodern çalışmalar olduğu bulgumuzla birlikte ele almak gerekmektedir.

Çalışmada, yıllar itibarıyla her örgüt kuramının ve bu kuramların altında hangi spesifik konuların çalışıldığı da incelenmiştir.

Tablo 3: Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Örgüt Kuramı	Araştırma Konuları (Tez Sayısı)						
	Koşul-Bağımlılık Kuramı	Örgütsel Yapı (7)	Çevre (6)		Büyükölç (2)		Teknoloji (2)
Kaynak Bağımlılığı Kuramı	Bağımlılık İlişkilerinin Yönetimi (10)			Güç (2)			
Örgütsel Ekoloji Kuramı	Yoğunluk Bağımlılığı (5)	Örgütsel Kimlik (2)		Yaş Bağımlılığı (1)		Çevresel Değişim (1)	
Yeni Kurumsal Kuram	Eşbiçimlilik (19)	Yayılm (8)	Kurumsal Değişim (7)	Kurumsallaşma (6)	Kurumsal Mantık (4)	Kurumsal Girişimcilik (4)	Meşruiyet (2)
İşlem Maliyeti Kuramı	İşlem Maliyetleri (6)	Örgütlerarası Güven (5)	Varlık Özgüllüğü (1)	İzleme Maliyetleri (1)	Fırsatçılık Maliyetleri (1)	Yönetişim Mekanizmaları (1)	
Vekâlet Kuramı	Vekâlet Maliyetleri (5)			Temsil Maliyetleri (1)			

Tablo 3’ten de görüldüğü üzere, koşul-bağımlılık kuramı alanında yazılan lisansüstü tezler ağırlıklı olarak çevre ve örgütsel yapı alt konuları etrafında şekillendirilmiştir. Büyükölç ve teknolojinin ise, diğer konulara göre daha az çalışıldığı görülmektedir. Kaynak bağımlılığı ile ilgili çalışmaların tamamına yakınının bağımlılık ilişkilerinin yönetimi ile ilgili olduğu; geriye kalan 2 tezin ise güç konusuna odaklandığı söylenebilir. Örgütsel ekoloji tezlerinde, yoğunluk bağımlılığı konusunun ağırlıklı olarak çalışıldığı ve neredeyse yazılan tezlerin yarısından fazlasının bu konu ile ilgili olduğu görülmektedir.

Lisansüstü tezler içinde en çok çalışılan kuram olan, yeni kurumsal kuram bağlamında en çok çalışılan konunun 19 lisansüstü çalışma ile kurumsal eşbiçimlilik olduğu; bunu yayılım, kurumsal değişim ve kurumsallaşma konularının takip ettiği görülmektedir. Bununla birlikte, kurumsal girişimcilik ve kurumsal mantık gibi yeni kurumsal kuramın son

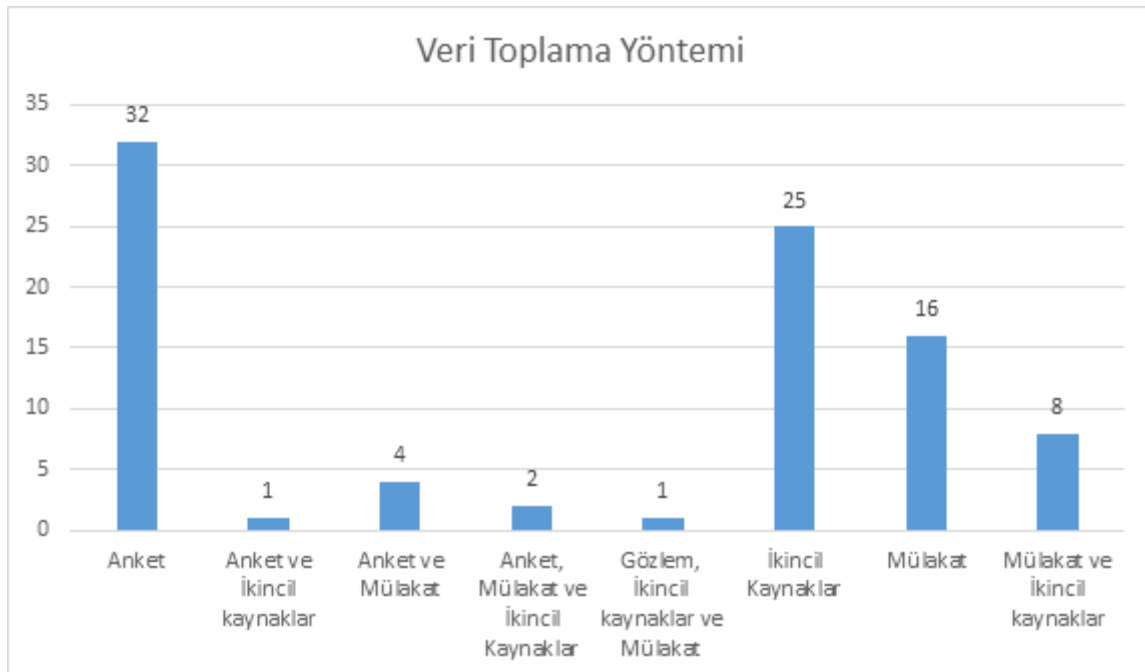
dönemdeki ilgi çekici konularının belli ölçüde geç de olsa yerli yazında takip edildiği söylenebilir. Zira söz konusu iki konuyla ilgili lisansüstü çalışmaların ilk kez 2007 yılından itibaren çalışıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, söz konusu bulgular, yerel yazına ilişkin yapılmış olan çalışmalarla da paralellik arz etmektedir. Zira Tayşir (2014), Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi’nde sunulan ve yazar tarafından incelenen 66 bildirinin 27’sinde temel meselenin eşbiçimlilik, 17’sinde kurumsal dinamiklerin yayılımı olduğu, son yıllarda kurumsal kuram araştırmalarında öne çıkan kurumsal mantık gibi konuların henüz en çok çalışılan konular olmamakla birlikte hızla arttığını bulgulamıştır. Örgütsel iktisat kuramlarından işlem maliyeti kuramında örgütler arası güven ve işlem maliyetleri konularının ağırlıklı olarak çalışıldığı göze çarpmaktadır. Bununla birlikte, vekalet kuramında ise, vekalet maliyetleri ve bu maliyetlerin minimize edilmesi konusunun tezlerin tamamına yakını oluşturduğu görülmektedir.

6.3. Araştırmanın Türüne ve Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar, araştırma türleri ve araştırma yöntemlerine göre de sınıflandırılmıştır. Bu bağlamda, söz konusu sınıflandırmada 4 kavramsal tez görgül araştırma içermediklerinden dolayı kapsam dışında bırakılmıştır. Lisansüstü örgüt kuramları çalışmalarının çok büyük bir bölümü görgül çalışmalardan oluşmaktadır. Toplam 93 lisansüstü tezin 89'u görgül bir araştırma içeriyorken; yalnızca işlem maliyetleri ile ilgili 2011 yılında ve eleştirel yönetim çalışmaları ile ilgili 2012 yılında yazılmış olan iki doktora tezi ile postmodern örgüt kuramı alanında 2004 ve 2010 yıllarında yazılmış olan 2 yüksek lisans tezinin kavramsal olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, ülkemizdeki genel yönetim organizasyon yazınında varlığını sürdüren ve daha önceki çalışmalarda (Kutaniş vd., 2007; Özen, 2000; Semerciöz ve Dikmenli, 2005) görgül olarak da ortaya konmuş olan nicel araştırma yöntemi hakimiyetinin örgüt kuramı alanında da var olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, 89 görgül çalışmanın 9'unun karma, 31'inin nitel ve 49'unun ise nicel olduğu söylenebilir. Özellikle dikkat çekici nokta, 31 nitel çalışmadan 18'inin yeni kurumsal kuramı incelediği ve karma metodolojinin kullanıldığı

9 çalışmanın da benzer şekilde 5'inin yeni kurumsal kuramı incelediği görülmektedir. Bu bağlamda, bu durumun hem yerel yazından Tayşir (2014) hem de yabancı yazından David ve Bitektine (2009)'ün çalışmaları ile de aynı doğrultuda olduğu söylenebilir. David ve Bitektine (2009, s.168), yeni kurumsal kuram ile ilgili seçili dergilerde yayınlanmış makalelerin özellikle 2004 yılından itibaren büyük oranda nitel araştırma yöntemini kullandığını bulgulamışlardır. Yerel yazın için ise, Tayşir (2014), incelediği 66 kongre bildirisinde görgül olanların %40.98'inin nicel, %52.46'sının nitel ve %4.92'sinin karma yöntemli olduğunu ifade etmiştir. Aynı doğrultuda, Suddaby ve Lefsrud (2010), nitel araştırmaların özellikle de örnek olay yönteminin kurumsal kuram açısından çok önemli bir yöntemsel açılım sağladığını ifade etmektedir. Buna karşın, örgütsel ekoloji ve örgütsel iktisat kuramlarının daha ziyade nicel araştırma yöntemini kullandığı söylenebilir. Özellikle, örgütsel ekoloji kuramının nicel araştırma geleneğine daha sadık (David ve Bitektine, 2009, s.168) ve yöntemsel açıdan kurumsal kurama nazaran daha az çeşitlilik arz ettiği (Haveman ve David, 2008, s.585) ifade edilmektedir.

6.4. Tezlerin Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılımı

Şekil 1: Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yukarıdaki grafikten de görülebileceği üzere, örgüt kuramı ile ilgili lisansüstü tezlerde en çok kullanılan veri toplama yöntemi ankettir. Bu durum, daha önce ülkemizdeki yönetim organizasyon yazınına ilişkin çalışmalarla (Özen, 2000; Erdemir, 2008; Üsdiken ve Pasadeos, 1992) da paralellik arz etmektedir. Bunun yanında, ikincil kaynak kullanımının da oldukça yüksek olduğu ve 16 çalışmada da yalnızca mülakat ile çalışma verilerinin elde edildiği görülmektedir. Çalışmasında veri toplama yöntemi yalnızca ikincil kaynaklar olan ya da diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte ikincil kaynakları kullanan 37 araştırmanın 25'inin boylamsal olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, arşiv ve veri tabanı gibi ikincil kaynakların boylamsal araştırmalar için zengin veri malzemeleri olduğu ifade edilebilir.

Bununla birlikte, tezlerin incelenen zaman aralıklarına göre dağılımına bakıldığında, örgüt kuramı alanındaki görgül çalışmaların önemli bir bölümünün kesitsel çalışmalardan oluştuğu görülmektedir. Bunun dışında kalan 29 çalışmanın boylamsal olduğu görülebilir. Bununla birlikte, söz konusu 29 boylamsal çalışmanın 7 tanesinin örgütsel ekoloji; 18 tanesinin ise yeni kurumsal kuram gibi örgütsel alan ve örgütsel topluluk bazındaki değişimleri örgütler üstü düzeyde inceleyen kuramlar olduğu söylenebilir. Bu durum özellikle, kurumsallaşma, yayılım ve örgütsel değişim araştırmalarında boylamsal araştırmaların yoğun şekilde kullanıldığının en önemli göstergesidir.

6.5. Tezlerin Yapıldıkları Üniversitelere Göre Dağılımı

Tablo 4: Lisansüstü Tezlerin Yapıldıkları Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	Lisansüstü Tez Sayısı
Başkent Üniversitesi	14
Marmara Üniversitesi	10
Sakarya Üniversitesi	7
Akdeniz Üniversitesi	7
İstanbul Teknik Üniversitesi	7
Gazi Üniversitesi	4
Uludağ Üniversitesi	4
Sabancı Üniversitesi	3
Yıldız Teknik Üniversitesi	3
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	3
Dumlupınar Üniversitesi	3
Dokuz Eylül Üniversitesi	3
Çukurova Üniversitesi	3
Ankara Üniversitesi	3
Süleyman Demirel Üniversitesi	2
Kocaeli Üniversitesi	2
Ege Üniversitesi	2
Boğaziçi Üniversitesi	2
Afyon Kocatepe Üniversitesi	2
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1
İstanbul Üniversitesi	1
Hacettepe Üniversitesi	1
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	1
Gaziantep Üniversitesi	1
Çankaya Üniversitesi	1
Celal Bayar Üniversitesi	1
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	1
Balıkesir Üniversitesi	1
TOPLAM	93

Tablo 4 incelendiğinde, örgüt kuramları alanında en fazla tez üreten üniversitenin Başkent Üniversitesi olduğu görülmektedir. Bu üniversiteyi 10 lisansüstü çalışmayla Marmara Üniversitesi ve 7 lisansüstü çalışmayla Akdeniz Üniversitesi takip etmektedir. 14 lisansüstü çalışmayla ilk sırada yer alan Başkent Üniversitesi'ndeki tezlerin 9 tanesinin yeni kurumsal kuram üzerine olması dikkat çekici bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulgu, Başkent Üniversitesi'nin yeni kurumsal kuram açısından önemli bir araştırma merkezi olduğu tespitini ortaya koyan Tayşir (2014)'le de örtüşmektedir. Bununla birlikte, bu alanda yazılan 93 lisansüstü tezin 28 farklı üniversitede yazılmış olması da örgüt kuramlarının ülkemizde bilinirliği ve yaygınlığının önemli bir göstergesi olarak düşünülebilir. Yine benzer şekilde, çalışma kapsamına alınan 93 tezin 53 tanesinin Ankara ve İstanbul gibi büyük şehirlerdeki üniversitelerden çıkması bu iki ili örgüt kuramı alanı için merkezi bir konuma sokabilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Örgüt kuramları alanının ülkemizdeki yüksek lisans ve doktora tezlerindeki son on yıllık gelişimini incelediğimiz bu çalışmada, en çok çalışılan kuramdan en az çalışılan kurama doğru sıralandığında kuramların; yeni kurumsal kuram, örgütsel iktisat kuramları, koşul-bağımlılık kuramı ve kaynak bağımlılığı kuramı ile örgütsel ekoloji kuramı şeklinde sıralandığı gözlenmiştir. Örgüt kuramlarını ithal eden bir çevre ülke olan Türkiye'de yeni kurumsal kuramın bu denli yoğun çalışılmasının altında, kuram üreticisi konumunda olan Kuzey Amerika'da yeni kurumsal kuramın diğer kuramlara nazaran hâkim konumda olmasının ve yoğun şekilde çalışılmasının yattığı söylenebilir (Davis, 2006; Davis, 2010; Walsh vd., 2006; Haveman ve David, 2008). Bu noktada, yönetim bilgisini ve örgüt kuramlarını ithal eden Türkiye'nin (Üsdiken, 1996) yeni kurumsalcı yazını da yakından takip ederek transfer ettiği söylenebilir. Buna ilaveten, lisansüstü çalışmalar içinde postmodern örgüt kuramı ile eleştirel yönetim çalışmalarının sayıca azlığı da (93 tezin yalnızca 7'si); söz konusu bu yaklaşımların çıkış yeri olan Avrupa'dan yönetim bilgisi ve örgüt kuramı transferinin Kuzey Amerika'ya nazaran daha zayıf kalmasıyla açıklanabilir.

Bununla birlikte, özellikle 2007 yılından itibaren örgüt kuramı alanında yazılan tezlerde gözle görülür bir artış olduğu saptanmıştır. Bu artışı, Yönetim Organizasyon Yaz Seminerleri'ne, örgüt kuramı

alanında yazılan yerli kitap sayısındaki artışa, Örgüt Kuramı Çalıştay'ının bir akademik etkinlik olarak kurumsallaşmasına ve tüm bunların birikmiş etkisine bağlamak mümkündür. Bu bağlamda, özellikle örgüt kuramları alanında ülkemizdeki ilk yerli kitap olan Sargut ve Özen (2007)'in katkısı yadsınamazdır. Zira yazarlar çalışmalarının önsözünde kitaplarının temel amacının, örgüt kuramlarını tanıtarak; bu alanlarda yapılacak kavramsal ve görgül çalışmaları özendirmek olduğunu ifade etmişlerdir (Sargut ve Özen, 2007, s.8). Çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlar, söz konusu bu amaca önemli bir ölçüde ulaşıldığını göstermektedir. Yine, çalışma kapsamında incelenen tezlerin en fazla yeni kurumsal kuram alanında yazıldığı onu ikinci sırada da örgütsel iktisat kuramlarının izlendiği belirlenmiştir. Bütün bu etkilerin yanında, kanımızca ele alınan çalışmaların niteliği gereği, lisansüstü tez yürüten danışman hocaların incelenen kuram, kullanılan yöntem, örneklem vb. gibi incelediğimiz birçok boyutta belirleyici bir rolü olduğu yadsınamaz.

Belirtmek gerekir ki; lisansüstü tez çalışması gibi zorlu bir sürecin başında tez danışmanlarının lisansüstü öğrencilere yardımcı olup yol göstermeleri; araştırmacıların çalışmalarını tamamlamaları noktasında olumlu bir katkı sağlamaktadır. Çalışma kapsamına alınan lisansüstü tezlerde nicel yöntemlerin nitel yöntemlere nazaran daha fazla tercih edildiği gözlenmiştir. Yüksek lisans ve doktora tezleri ayrı olarak ele alındığında da nicel yöntemlerin nitel yöntemlere sayısal olarak baskın olduğu görülmüştür.

Yeni kurumsal kuram örgüt kuramları ve çalışmaları alanında hâlihazırda hâkim örgüt kuramı gibi gözükmemektedir. Araştırma kapsamında ortaya çıkan bulgular, bu tespiti yerel yazınıımızda lisansüstü çalışmalar bağlamında doğrular niteliktedir. Çalışmanın bu bulgusu, Erel (2001)'in, yeni kurumsal kuramın sahip olduğu sorunların üstesinden gelemeyerek marjinalleşeceği ve örgüt kuramı alanında bir paradigma değişimine neden olamayabileceği değerlendirmesiyle örtüşmemektedir.

Çalışmada tahmin edilebileceği üzere çeşitli kısıtlılıklar mevcuttur. İlk olarak çalışmaya 2002-2013 yılları arasında yazılan yüksek lisans ve doktora tezleri dâhil edilmiş ve 2002 yılı öncesinde yazılan tezler kapsam dışı bırakılmıştır. Buna gerekçe olarak, Örgüt Kuramı Çalıştay, Yönetim Organizasyon Yaz Seminerleri ve Türkçe basımı yapılan örgüt kuramları

kitapları gibi faktörler ifade edilse de, önceki yılları da içine alan bir araştırmacının genel seyri daha kapsamlı bir şekilde ortaya koyması açısından faydalı olacağı düşünülebilir ve bu durum çalışmanın bir kısıtı olarak ifade edilebilir. Buna ek olarak, tezlerin sadece YÖK Tez Veri Tabanı'ndan elde edilmiş olması 2013 yılında çalışmaya bir tek tezin eklenmesi sonucunu doğurmuştur. 2013 yılı içinde tamamlandığı halde, henüz veri tabanına eklenmemiş tezler bu nedenden

dolayı çalışmanın kapsamına dâhil edilememiştir; bu da çalışmanın diğer bir kısıtını oluşturmaktadır. Son olarak, çalışmada bu alanda yazılan tezlerin yerel bağlamla ne oranda ilişkili olduğunun belirlenmesi, tezlerin tamamının ayrıntılı bir şekilde incelenmesini gerektirdiğinden, zaman kısıtı sebebiyle mümkün olamamış ve çalışmanın içeriğinde bu konuya yer verilememiştir.

KAYNAKLAR

Alakavuklar, O. N. (2010). Eleştirel Bakış Açısı: Türkiye İçin Bir Lüks mü Yoksa Gereklik mi?. 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, Adana : Çukurova Üniversitesi. (s. 290-299).

Alakavuklar, O. N. ve Parker, M. (2011). Responsibility and the Local: The Prospects for Critical Management in Turkey. *Critical Perspectives on International Business*, 7(4), 326-342.

Baum, J. A., ve Rowley, T. J. (2002). Companion to Organizations: An Introduction. Baum, J. A. (Ed.). *The Blackwell Companion to Organizations* içinde (s. 1-34.). New York: Blackwell Publishers

Benligiray, S. (2009). Türkiye'de İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler ve Bu Tezlerde İncelenen Temaların Analizi: 1983-2008 Dönemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 167-197.

David, R. J., ve Bitektine, A. B. (2009). The Deinstitutionalization of Institutional Theory? Exploring Divergent Agendas in Institutional Research. Buchanan, D., & Bryman, A. (Eds.). *The Sage Handbook of Organizational Research Methods* içinde (s. 160-175.). London: SAGE.

Davis, G. F. (2006). Mechanisms and the Theory of Organizations. *Journal of Management Inquiry*, 15(2), 114-118.

Davis, G. F. (2010). Do Theories of Organizations Progress?. *Organizational Research Methods*, 13(4), 690-709.

Duygulu, E. ve Bağcı, Z. (2008), Örgüt ve Yönetim Yazınında Dört Kuram ve Türk Yönetim Yazınına Yansımaları, 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Antalya: İstanbul Kültür Üniversitesi, (s. 866-869).

Erçek, M. (2004). Çeviri, Aktör Ağları Ve Eksik/Öncül Kurumsallaşma: Türkiye'deki Mesleki Personel/İnsan Kaynakları Söyleminin Yeniden Kurgulanması, 1960-1999. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 129-195.

Erçek, M. (2006). HRMization in Turkey: Expanding the Rhetoric-reality Debate in Space and Time. *The International Journal of Human Resource Management*, 17(4), 648-672.

Erçek, M., ve Say, A. İ. (2008). Discursive Ambiguity, Professional Networks, and Peripheral Contexts: The Translation of Total Quality Management in Turkey, 1991-2002. *International Studies of Management and Organization*, 38(4), 78-99.

Erdemir, E. (2008). Yönetim ve Örgüt Araştırmalarında Ölçek Kullanımı: Yönetim Organizasyon Kongre Bildirileri Örneği, 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 16-18 Mayıs 2008, İstanbul Kültür Üniversitesi, Bildiriler Kitabı.

Erdemir, E. (2009). Türkiye'de Yönetim/Örgüt Alanının Gelişimi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 7-12.

Erel, D. (2002). Yeni Kurumsalcı Yaklaşım Örgütlerinin Analizinde bir Paradigma Değişimine İşaret Ediyor mu?. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (12), 88-107.

Gölbaşı, Ş. (2010). 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi'nin ardından değerlendirme ve öneriler. *International Journal of Human Sciences*, 7(2), 461-467.

Gölbaşı, Ş. (2014) Gereksinimden Pratiğe: Bir Protokol Kurum Olarak YÖYSEM V.Örgüt Kuramı Çalıştayı Bildirileri Kitabı. İstanbul Şehir Üniversitesi, İstanbul.

Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R., ve Sahlin-Andersson, K. (Eds.). (2008). *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism*. Los Angeles: SAGE.

Gürol, Y., Doğrusoy, G. ve Özen, A. (2004). Yönetim Alanında Çalışan Türk Akademisyenlerin Çalışmalarında Kullandıkları Modern Sonrası Teoriler Üzerine Bir İnceleme. 12. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi. Bursa: Uludağ Üniversitesi. (s. 136-139).

- Haveman, H. A., ve David, R. J. (2008). *Ecologists and Institutionalists: Friends or Foes?* Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R., & Sahlin-Andersson, K. (Eds.). *The Sage Handbook of Organizational Institutionalism* içinde (s. 573-595). Los Angeles: SAGE
- Kutanis, R. Ö., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2007). Nitel Araştırmacının Dayanılmaz Hafifliği-2: İdealler ve Gerçekler. 15. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Sakarya: Sakarya Üniversitesi. (s. 233-243).
- Lounsbury, M. (2013). In Defense of Organization and Management Theory (OMT): Challenges and Opportunities for Organization Studies. IOA Conversation Series. Copenhagen Business School. http://www.cbs.dk/files/cbs.dk/lounsbury_cbs_2013_conversation_piece_final.pdf.
- March, J. G. (2007). The Study of Organizations and Organizing Since 1945. *Organization Studies*, 28(1), 9-19.
- Özcan, K. (2012). From The Frankfurt School to Business Schools: Critical Management Studies in Turkey. *International Journal of Organizational Analysis*, 20(1), 107-123.
- Özen, Ş. (2002a). Bağlam, Aktör, Söylem ve Kurumsal Değişim: Türkiye'de Toplam Kalite Yönetimin Yayılım Süreci. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 47-90.
- Özen, Ş. (2002b). Toplam Kalite Yönetiminin Türkiye'de Yeniden Kurgulanması: Koşul Bağımlı Türdeşleşme Tezinin Bir Testi. *Amme İdaresi Dergisi*, 35(1), 105-142.
- Özen, Ş. (2004). Örgütsel analizde Türkiye kaynaklı kurumsal kuram çalışmaları. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 89-100.
- Özen, Ş. (2007). Yeni Kurumsal Kuram: Örgütleri Çözümlemede Yeni Ufuklar ve Yeni Sorunlar. A.S. Sargut ve Ş. Özen (Der). *Örgüt Kuramları içinde* (s. 237-331). Ankara: İmge.
- Özen, Ş. (2009). Yönetim Uygulamalarının Uluslararası Transferinde Retorik Dizilerinin Değişmesi. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*. 4 (2): 261-269.
- Özen, Ş. (2010). Rhetorical Strategies of Indigenous and Foreign Management Practices: A Center-Periphery Comparison. Lizbon'da gerçekleşen 26. Avrupa Örgüt Çalışmaları Grubu (EGOS) Kolokiyumu'nda sunulan bildiri.
- Özen, Ş. ve Kalemci, A. (2009). Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi'nin Doğuşu, Kurumsallaşması ve Alana Etkileri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 79-112.
- Sargut, A.S. ve Özen, Ş. (2007). *Örgüt Kuramları*, Ankara: İmge.
- Sargut, S. ve Özen, Ş. (2007). *Örgüt Kuramlarına Genel Bir Bakış: Karşılaştırmalı Bir Çözümleme*. A.S. Sargut ve Ş. Özen (Der). *Örgüt Kuramları içinde* (s. 11-34). Ankara: İmge.
- Sarvan, F. (2002). 10. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Notları. Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi, 4, 199-204.
- Sayılar, Y. (2005). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanı'nın Türkiye'deki Gelişim Çizgisi: Yönetim Organizasyon Kongreleri Üzerine Bir Araştırma, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6: 2, 147-174.
- Semerçioz, F. ve Dikmenli, O. (2005). Yönetim Alanında Yapılan Doktora Tezleri Üzerine Bir Araştırma: 1995-2004 Arasındaki Durum. 13. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. İstanbul: Marmara Üniversitesi. (s. 79 - 85).
- Sözen, C. ve Basım, N. (2012). *Örgüt Kuramları*, İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Suddaby, R. (2010). Challenges for Institutional Theory. *Journal of Management Inquiry*, 19(1), 14-20.
- Suddaby, R. ve Lefsrud, L. (2010). Institutional Theory, Old and New. Mills, A. J., Durepos, G., & Wiebe, E. (Eds.). *Encyclopedia of Case Study Research* içinde (s. 465-474). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Şahin M. ve Koç, U. (2009). Türkiye'deki Bilgi Yönetimiyle İlgili Çalışmalar: Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongre Bildirilerinin İncelenmesi. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*. 4(1), 867-882.
- Taşçı, D. ve Erdemir, E. (2013). *Örgüt Kuramı*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Tayşir, E.A. (2014). Kurumsal Kuramın Kurumsallaşması: Türkiye Kaynaklı Kurumsal Kuram Çalışmalarına İlişkin Genel Bir Değerlendirme. *ODTÜ Gelişme Dergisi*. 41 (Nisan), 53-74.
- Tsui, A. S. (2004). Contributing to global management knowledge: A case for high quality indigenous research. *Asia Pacific Journal of Management*, 21(4), 491-513.
- Tsui, A. S. (2007). From homogenization to pluralism: International management research in the academy and beyond. *Academy of management Journal*, 50(6), 1353-1364.
- Tolbert, P. S. ve Zucker, L. G. (1999). The Institutionalization of Institutional Theory. Clegg, S. R., Clegg, S., & Hardy, C. (Eds.). *Studying Organization: Theory and Method* içinde (s. 169-184.). London: SAGE.

Üsdiken, B. (1996). Importing Theories of Management and Organization: The Case of Turkish Academia. *International Studies of Management and Organization*, 26 (3), 33-46.

Üsdiken, B. (2007). Çevresel Baskı ve Talepler Karşısında Örgütler: Kaynak Bağımlılığı Yaklaşımı, Sargut A.S. ve Özen Ş. (Der.) *Örgüt Kuramları içinde* (s. 77-132.). Ankara: İmge.

Üsdiken, B. ve Çetin, D. (1999). "Türkiye'de Akademik Dünyanın Yönetme İşine Yaklaşımında 1950'li Yıllarla Birlikte Ne Değişti?" *Amme İdaresi Dergisi*, 32 (4), 47-65.

Üsdiken, B. ve Erden, Z. (2001). Örnek Alma, Mecbur Tutulma ve Geçmişe Bağımlılık: Türkiye'deki Yönetim Yazınında Değişim. *Amme İdaresi Dergisi*, 34(4), 1-31.

Üsdiken, B., ve Erden, Z. (2002). 1990'lı Yıllarda Türkiye'de Yönetim Alanı: Disiplinin Yapısı ve Yaklaşımlar. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 91-112.

Üsdiken, B. ve Leblebici, H. (2001). *Organization Theory*. Anderson, N., Ones, D. S., Sinangil, H. K., & Viswesvaran, C. (Eds.). *Handbook of Industrial, Work & Organizational Psychology içinde* (s. 377-397) Newbury Park, CA: SAGE.

Üsdiken, B. ve Pasadeos, Y. (1992). Türkiye'de Yayınlanan Yönetimle İlgili Makalelerdeki Atıflar

Üzerine Bir İnceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 25(2), 107-134.

Üsdiken, B. ve Pasadeos, Y. (1993). Türkiye'de Örgütler ve Yönetim Yazını. *Amme İdaresi Dergisi*, 26(2), 73-93.

Üsdiken, B., ve Wasti, S.A. (2009). Preaching, Teaching and Researching at the Periphery: Academic Management Literature in Turkey, 1970-1999. *Organization Studies*, 30 (10), 1063-1082.

Üsdiken, B., Selekler, N. ve Çetin, D. (1998). Türkiye'de Yönetim Yazınına Egemen Anlayışın Oluşumu: Sevk ve İdare Dergisi Üzerine Bir İnceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 31(1), 57-88.

Walsh, J. P., Meyer, A. D., ve Schoonhoven, C. B. (2006). A Future for Organization Theory: Living in and Living with Changing Organizations. *Organization Science*, 17(5), 657-671.

Wimmer, R. D., ve Dominick, J. R. (2003). *Mass Media Research: An Introduction* (7th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Yozgat, U. ve Kartaltepe, N. (2009). Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongre Kitaplarında Yer Alan Bildirilerin Bibliyometrik Profili: Örgüt Teorisi ve Örgütsel Davranış Bildirileri Üzerine Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4 (1), 149-166.